

Al voltant de la fonètica: recerques frontereres sobre el component fònic de les llengües

Joaquim LLISTERRI

<https://orcid.org/0000-0001-5743-8394>; joaquim.lliberti@uab.cat
Universitat Autònoma de Barcelona (ESPANYA)

© de l'autor

Citació suggerida: LLISTERRI, J. (2023), Al voltant de la fonètica: recerques frontereres sobre el component fònic de les llengües, *Langue(s) & Parole*, 8, 7-9 <https://doi.org/10.5565/rev/languesparole.137>

El volum que el lector té a les mans —o, ben segurament, està llegint en una pantalla— veu la llum amb la vocació de posar en relleu unes aproximacions a la recerca sobre el component fònic de la llengua que se situen en territoris que podríem qualificar de ‘fronterers’, és a dir, relativament allunyats del que es tendeix a considerar el ‘centre’ de la fonètica, especialment si els límits de la disciplina es defineixen, com es fa a vegades, d’una manera molt estreta.

Enumerem, per començar, els títols i els autors de les contribucions recollides, ja que, per si mateixos, ens apropen a la naturalesa dels continguts tractats en el volum: *VoxSenes acoustic data base* (Luciana Albuquerque, Catarina Oliveira, Ana Rita Valente i António Teixeira), *¿Qué es la reestructuración silábica? Descripción fonético-fonológica de evidencias obtenidas de un corpus de español chileno* (Macarena Céspedes), *Pausas en la lectura de textos expresivos: métricas de evaluación* (Eva Estebas-Vilaplana, Juan María Garrido i María J. Machuca), *La tension dans le processus de grammaticalisation. Une contribution à la typologie phonétique des langues* (Roser Gauchola), *Orthographic effects in word recognition among Spanish-speaking learners of English* (María Teresa Martínez García), *Big data mining and comparative analysis across lexica on the relationship between syllable complexity and word stress* (Amanda Post da Silveira) i *L2 stress discrimination by non-musicians and musicians playing wind or percussion instruments* (Sandra Schwab i Oriane Pythoud). Com es desprèn del llistat, aquest número de *Langue(s) & Parole* aplega treballs a cavall entre la fonètica, per una banda, i la fonologia, l’ortografia, la

gramàtica, la tipologia, la lectura en veu alta, la didàctica, la música o l'envelliment humà, per una altra, tots amb la fonètica com a eix vertebrador, però cadascun d'ells penetrant en un territori que es troba més enllà del que sovint s'ha considerat com a estrictament propi de la fonètica.

La diversitat temàtica reflectida ja d'entrada en els títols dona lloc també a una diversitat metodològica que es fa palesa en el conjunt de les contribucions i que mostra d'una manera molt clara com en la recerca en fonètica es poden adoptar amb èxit mètodes propis d'altres àmbits. Així, per exemple, en articles com el de Martínez García o el de Schwab i Pythoud es recorre a proves de percepció de la parla d'orientació psicolingüística per a estudiar el processament d'una llengua no nativa — l'anglès dels parlants de castellà en el cas de Martínez García i el castellà dels francòfons en el de Schwab i Pythoud—, mentre que en el treball de Post da Silveira s'apliquen tècniques d'anàlisi estadística pròpies de l'aprenentatge automàtic per a esbrinar les regularitats fonològiques en l'assignació de l'accent en portuguès i en anglès.

La naturalesa dels materials analitzats —les pauses en la lectura expressiva de texts en la contribució d'Estebas-Vilaplana *et al.* o les expressions gramaticalitzades en la de Gauchola, per posar dos exemples— juntament amb les estratègies afavorides pels autors a l'hora de presentar els resultats també reflecteixen el contacte amb altres terrenys; de fet, en un mateix volum conviuen les anàlisis en profunditat de casos individuals que il·lustren un fenomen general —les reestructuracions sil·làbiques del castellà de Xile en el treball Céspedes i els correlats fonètics de la gramaticalització en sis llengües en el de Gauchola—, emprant una aproximació similar a la dels casos clínics en ciències de la salut, al costat d'investigacions realitzades sobre corpus de parla molt amplis —com el descrit per Albuquerque *et al.*, que compta amb 144 parlants de portuguès continental— o sobre grans bases de dades lèxiques enriquides amb informació sobre el component fònic —com ara les desenvolupades per Post da Silveira per al portuguès del Brasil, l'anglès britànic i l'anglès americà.

Aquestes línies no pretenen ser altra cosa que una porta oberta que dona pas als articles que venen a continuació; per això, en comptes d'entretenir el lector amb resums o amb glosses, el convido a travessar el

llindar i a apropar-se ell mateix als textos per a descobrir-hi sense intermediaris aquest caràcter fronterer que els fa especialment atractius. Abans, però, voldria deixar constància del meu agraïment ben sincer als autors dels treballs per l'interès i la magnífica disposició quan van acceptar col·laborar en el volum, un volum que tampoc no hagués estat possible sense la feina rigorosa dels revisors ni, molt especialment, sense el suport constant, la infinita paciència i l'amable disponibilitat de la Dra. Gauchola, secretària del Consell de Redacció.

Joaquim LLISTERRI és professor titular de Lingüística General al Departament de Filologia Espanyola de la Universitat Autònoma de Barcelona. La seva recerca s'ha centrat en les aplicacions de la fonètica experimental a les tecnologies de la parla, a la creació de corpus orals i a l'estudi de l'adquisició del component fònic en llengües estrangeres.